

en fortræffelig Vejledning paa et af den danske Sociallovgivnings interessanteste Omraader.

C. V. Bramsnæs.

ELI F. HECKSCHER: Svenska Produktionsproblem. (Bonniers Förlag, Stockholm, 1918. 252 S.).

Professor Heckscher har i ovennævnte Bog samlet 11 Afhandlinger om en Række vigtige økonomiske Nutidsproblemer. En Del af dem har tidligere været offentliggjort, saaledes f. Eks. Afhandlingen om Tullpolitik och Trustväsen, der blev skrevet for nogle Aar siden i Anledning af Sukkerbeskatningens Ordning i Sverige, og den sidste i Bogen (om Staten och det fria ekonomiska Initiativet), der har været omtalt i nærv. Tidsskrift for 1918 S. 309, men de foreligger her i mer eller mindre omarbejdet Skikkelse.

Afhandlingerne synes — efter Titlerne at dømme — ret forskelligartede og spredte („De ekonomiska stormakterna“, „Näringsarnas sammenhang“, „Arbetslösheten som produktionsproblem“, „Kooperationen som företagsform“, „Integration, en utvecklingstendens inom modern storindustri“ o. s. v.), men samles alligevel saa nogenlunde til én Bog derved, at de forskellige Problemer behandles ud fra et bestemt Synspunkt, der allerede antydes i Bogens Titel og yderligere fremhæves i dens første Afhandling: Produktionsproblemet, nemlig det, at de økonomiske Foreteelser i sidste Instans maa vurderes som Produktionsfaktorer, d. v. s. efter i hvilken Grad de hindrer eller fremmer den bedste Udnyttelse af de forhaandenværende økonomiske Kræfter („minsta medlets lag“). Selv om dette Synspunkt ikke er noget nyt, er det alligevel — ved at gennemføre det konsekvent — lykkedes Forfatteren at belyse en Del økonomiske Forhold paa en ny Maade. Det er saaledes en overordentlig interessant Redegørelse, der i en af Afhandlingerne gives for den svenske Jernindustri's Udvikling og den Betydning, Toldforholdene har haft herfor. Toldbeskyttelsens Betydning

en fortræffelig Vejledning paa et af den danske Sociallovgivnings interessanteste Omraader.

C. V. Bramsnæs.

ELI F. HECKSCHER: Svenska Produktionsproblem. (Bonniers Förlag, Stockholm, 1918. 252 S.).

Professor Heckscher har i ovennævnte Bog samlet 11 Afhandlinger om en Række vigtige økonomiske Nutidsproblemer. En Del af dem har tidligere været offentliggjort, saaledes f. Eks. Afhandlingen om Tullpolitik och Trustväsen, der blev skrevet for nogle Aar siden i Anledning af Sukkerbeskatningens Ordning i Sverige, og den sidste i Bogen (om Staten och det fria ekonomiska Initiativet), der har været omtalt i nærv. Tidsskrift for 1918 S. 309, men de foreligger her i mer eller mindre omarbejdet Skikkelse.

Afhandlingerne synes — efter Titlerne at dømme — ret forskelligartede og spredte („De ekonomiska stormakterna“, „Näringsarnas sammenhang“, „Arbetslösheten som produktionsproblem“, „Kooperationen som företagsform“, „Integration, en utvecklingstendens inom modern storindustri“ o. s. v.), men samles alligevel saa nogenlunde til én Bog derved, at de forskellige Problemer behandles ud fra et bestemt Synspunkt, der allerede antydes i Bogens Titel og yderligere fremhæves i dens første Afhandling: Produktionsproblemet, nemlig det, at de økonomiske Foreteelser i sidste Instans maa vurderes som Produktionsfaktorer, d. v. s. efter i hvilken Grad de hindrer eller fremmer den bedste Udnyttelse af de forhaandenværende økonomiske Kræfter („minsta medlets lag“). Selv om dette Synspunkt ikke er noget nyt, er det alligevel — ved at gennemføre det konsekvent — lykkedes Forfatteren at belyse en Del økonomiske Forhold paa en ny Maade. Det er saaledes en overordentlig interessant Redegørelse, der i en af Afhandlingerne gives for den svenske Jernindustri's Udvikling og den Betydning, Toldforholdene har haft herfor. Toldbeskyttelsens Betydning

i forskellige Relationer kommer Forf. forøvrigt tilbage til flere Steder („Tullpolitik och Trustväsen“, „De ekonomiska Stormakterna“ o. fl. St.), og det er — ikke mindst i disse Tider — værd at fremhæve, hvorledes Prof. Heckscher netop ud fra sit „Produktionssynspunkt“ saa klart forskellige Steder paaviser, at Toldbeskyttelsen har negativ Indflydelse paa en Industris Eksportevne (bortset selvfølgelig fra „Opdragelsesbeskyttelsen“), at det, saadan jævnt væk at beskytte alle Industrigrene i et mindre Land, er en positiv Hindring for Landets Industri i at finde den bedste Udnyttelse af de økonomiske Kræfter, og at Toldbeskyttelsen er det nærmest liggende Middel, Statsmagten har overfor Karteller og Monopoler. — Ikke mindre interessant er den lille Afhandling om Arbejdsløsheden, hvor Forf. saare friskt og inciterende paaviser, at dennes egentlige Aarsag ikke er Mangel paa „Arbejdsmuligheder“, men ligger i, at Arbejdsløsheden er et Prisproblem, idet Arbejdslønnen er fastliggende, medens andre Produktionsomkostningers og selve Varens Pris er foranderlig, afhængig af Tilbud og Efterspørgsel. Læsernes Betragtninger over Arbejdsløsheden ledes derved i en hel anden Retning end den sædvanlige, og det gøres dygtigt og enérgisk.

Dette sidstnævnte er dog et af de Afsnit i Bogen, hvor man stærkest har Indtrykket af, at Behandlingen kun er foretaget ud fra ét af de mange Synspunkter, der i hvert enkelt Tilfælde har Ret til at komme i Betragtning. I denne Ensidighed ligger en Begrænsning, men for saa vidt ogsaa en Styrke. Det er ikke den ringeste Egenskab ved Prof. Heckschers sidste gode Bog, at den ofte tvinger Læseren til at supplere Bogens Synspunkter med andre og i det hele taget til at arbejde videre, hvis han vil ende med en Konklusion.

Jens Toftegaard.